

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE
NAIH nyilvántartási szám: 40689

**Az alapvető jogok biztosa és a jövő nemzedékek érdekeinek
védelmét ellátó biztoshelyettes**

KÖZÖS JELENTÉSE

az AJB-829/2018. számú ügyben

Előadó: dr. Litkey Orsolya

Érintett szerv: Gyula Város Önkormányzata

2018. március

**Az alapvető jogok biztosának és
a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének
Közös jelentése
az AJB-829/2018. számú ügyben**

Előadó: dr. Litkey Orsolya

Az eljárás megindítása

A panaszos a lakóháza melletti sportpálya használatával kapcsolatos panasszal fordult az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalához. A beadvány szerint a pályát használók zajongása elviselhetetlen a környéken élők számára, nyugodt, háborítatlan pihenésük nem biztosított.

Tekintettel arra, hogy felmerült az egészséges környezethez, valamint a testi és lelki egészséghez való jog sérelmének gyanúja, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján a biztos vizsgálatot indított. Ennek során tájékoztatást kértünk a Gyula Város Polgármesteri Hivatal jegyzőjétől (jegyző).

Az érintett alapvető jogok

- Az egészséges környezethez való jog: „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” (Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdés)
- A testi és lelki egészséghez való jog: „(1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. (2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.” (Alaptörvény XX. cikk)

Az alkalmazott jogszabályok

- a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Ktv.);
- a sportról szóló 2004. évi I. törvény (Stv.);
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.);
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.).

A megállapított tényállás

A panaszos által rendelkezésünkre bocsátott iratanyag, valamint a jegyző tájékoztatása alapján az alábbi tényállást állapítottuk meg.

A panaszban megjelölt társasház Gyula város nyugati részén, az 1970-es évek végén épített lakótelep egyik négyszintes lakótömbje. A mellette lévő, bekerített sportpálya közterületen, az épületekkel és az infrastruktúrával (üzlettel, iskolával, óvodával, bölcsődével és a lakótömbök között felállított játszóeszközökkel) egy időben valósult meg az akkori városfejlesztés részeként. A pályát hat társasház veszi körül, a legközelebbi épület 6 m távolságra van a lekerített játéktértől.

A sportpálya szabványos (20,0 m x 40,0 m) méretű, aszfaltburkolatú, labdajátékokra alkalmas, 5 méter magas kerítéssel körülhatárolt. A pálya két végén 1-1 méterrel megnyújtott acéloszlop található, a létesítmény drótfonattal van bekerítve, három bejárati kapuval rendelkezik. Kezelője a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Gyulai Közüzemi Nonprofit Kft., mely a

fenntartást és karbantartást – így a napi rendszerességgel történő hulladékgyűjtést is – folyamatosan végzi. A sportpályát nem zárják, nyitva tartása nem szabályozott.

A rendelkezésünkre álló iratok szerint a panaszos többször fordult a foci-pálya ügyében a helyi önkormányzathoz. A 2008. augusztus 6-án a jegyzőnek címzett levelében a foci-pálya megszüntetését kérte. Ebben a levelében hivatkozott arra is, hogy a nap jelentős részében – még késő este is – nagy a lakók nyugalma zavaró zaj, másrészt jelezte, hogy a labda falhoz történő rugdosása rongálást eredményezett az épületek falain.

A panaszos 2014. augusztus 8-án kelt levelében a jegyző intézkedését kérte arra hivatkozással, hogy lakóháza homlokzata megrongálódott, azt fel kellett újítani, kérte a foci-pálya áthelyezését más területre. Jelezte azt is, hogy a pályát használók a környéken élők nyugalma játékukkal és trágár beszédükkel zavarják, a környezetet szennyezik.

A jegyző megkeresésünkre közölte, hogy Gyula Város Önkormányzata 2015-ben a lakók kérésére labdafogót alakított ki saját forrásából. A labdafogó acélhálójának erősebben csapódó labda a jegyző által is elismerten hangosabbnak tűnik az átlagos utcai zajoknál, „különösen az esti órákban lehet zavaró.” A jegyző válaszában utalt arra, hogy „az acél és drótfonatos védőháló lecserélésével, korszerű műanyag perlon háló felszerelésével a zajhatás kismértékben csökkenthető, de a pattogó labda okozta zaj megmarad. Lehetőség van még a pálya mellett sűrűbb növésű élő sövény telepítésére, amely szintén tompíthatja a zajhatást.”

A jegyzői válasz szerint tárgyi ügyben hivatalos úton bejelentés a Hivatalhoz nem érkezett a létesítmény megépítése óta, eljárás nem indult a lakóközösség jelzése alapján. Egy alkalommal érkezett informális jelzés, amelynek következménye volt a 2015-ös beruházás.

A jegyző utalt arra is, hogy a sportpálya a lakótelep fiataljainak kulturált sportolási helyszíne, egyfajta közösségi színtér, annak megszüntetését nem látja indokoltnak. Azonban tekintettel arra, hogy az ott lakókat zavarja a hanghatás, megvizsgálja a további lehetséges intézkedések költségvonatát és amennyiben az ésszerűnek mutatkozik, javaslatot tesz a városvezetés felé a forrás biztosítása érdekében.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdésének b) pontja szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint helyi önkormányzat tevékenysége vagy mulasztása a beadványtevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A 28. § (1) bekezdése értelmében az alapvető jogok biztos a az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket.

II. Az érintett alapvető jogok tekintetében

1. Az alapvető jogok biztos a egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának.

Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi teszteket.

Magyarország Alaptörvénye és az Ajbt. hatályba lépésével is követni kívánjuk a fenti gyakorlatot, így míg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontokat nem fogalmaz meg, eljárásunk során irányadónak tekintjük a testület eddigi megállapításait. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V.

11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybíróági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybíróági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.

2. Az Alaptörvény XXI. cikkében deklarált *egészséges környezethez való jog* értelmezését az Alkotmánybíróság az Alaptörvény alapján is elvégezte, és megállapította, hogy „az Alaptörvény szövege az egészséges környezethez való jog tekintetében megegyezik az Alkotmány szövegével, ezért az egészséges környezethez való jog értelmezése során az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban tett megállapítások is irányadónak tekinthetők.” [3068/2013. (III. 14.) AB határozat]

Az Alkotmánybíróság az egészséges környezethez való jogról szóló alkotmánybíróági határozatokat áttekintő 16/2015. (VI. 5.) AB határozatban a 28/1994. (V. 20.) határozatot idézve kiemelte, hogy a „környezetvédelemhez való jog [...] elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó. A környezethez való jog az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére, beleértve a környezet elért védelme korlátozhatóságának feltételeit is. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesít az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.” Az Alkotmánybíróság e határozatában megállapította még, hogy a korábbi alkotmánybíróági határozatok „megszilárdították és pontosították az egészséges környezethez való alkotmányos alapjog tartalmát, az addig elért védelmi szintjét, ugyanakkor hangsúlyozták a gazdaság fejlesztése és a környezeti érdek közötti egyensúly (összhang) fontosságát is.”

A 28/1994. (V. 20.) AB határozat hangsúlyozza azt is, hogy a környezethez való jog az emberi élethez való jog érvényesülésének fizikai feltételeit biztosítja. Mindez a környezethez való jog jogalkotással való védelmének különös, más jogokéhoz képest fokozottan szigorú voltát követeli meg. A környezethez való jog sajátosságaiból következően az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje.

4. Az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése alapján *mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez*, továbbá a (2) bekezdés rögzíti, hogy e jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az egészséghez való jog az Alaptörvény rendelkezései alapján is az emberi méltóság sérthetetlenségéből vezetendő le, ezért korábbi értelmezését fenntarthatónak nyilvánította. Megállapította továbbá, hogy „Az egészséghez való alanyi jog az egyén testi és lelki integritását védi, s mint ilyen az ember egészségének megőrzésére szolgál.” Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdését az egészséghez való jog

alanyi oldalának, míg a (2) bekezdését az objektív, intézményvédelmi oldalának tekinti. [3132/2013. (VII. 2.) AB határozat]

Az Alaptörvény az egészséges környezethez, valamint az egészséghez való két alapvető jogon keresztül közvetlen kapcsolatot teremt a környezet állapota és az ember testi, lelki egészsége között. Így az ezen alapvető jogokkal kapcsolatos kérdéseket mindig vizsgálni kell az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról is.

III. Az ügy érdemében

Visszatérő problémát jelentenek az ombudsmani beadványokban az ország különböző pontjain található, különböző típusú sportlétesítmények, sportolásra alkalmas építmények működéssel, használatával összefüggő zajpanaszok.¹ A zaj napjaink felgyorsult, civilizációs ártalmaktól szenvedő világában az egyik legelterjedtebb és a lakosság legjelentősebb részét érintő, egyben zavaró környezetszennyezéssé vált. A zaj egyik legfontosabb jellemzője, hogy megítélése erősen szubjektív.

A témában készült jelentések megállapításainak jellemző hivatkozási alapja, hogy a testi és lelki egészséghez való alapvető jog olyan sajátos alapjog, melynek érvényesítésére az Alaptörvény több eszközt is rendel, így többek között a sportolás és rendszeres mozgás támogatását, valamint a környezet védelmét. Több jelentés is kimondta, hogy a létesítmények üzemeltetése a helyi lakosság számára jelentős zajterhelés növekedéssel járhat. A testi és lelki egészséghez való jog érvényesüléséhez a lakosság egészsége szempontjából egyrészt kifejezetten kívánatos, hogy a sportolásra, és szabadidős mozgásra minél több létesítmény álljon rendelkezésre, másrészt szükséges, hogy otthonában zavartalan pihenése – különösen a hétvégén – biztosítva legyen.²

A jelentések felhívták a figyelmet többek között arra, hogy a létesítmények üzemeltetése miatt helyi szinten jönnek létre konfliktusok, melyek nem megfelelő megoldása esetén az egyének alapjoga sérülhet. Az Alkotmánybíróság és a Kúria jogértelmezésére hivatkozva megállapítottuk, hogy a Ktv. és a Mötv. felhatalmazása alapján a helyi önkormányzat rendelkezik olyan jogalkotási és jogalkalmazási eszközökkel, melyek a konfliktusok kialakulásának megelőzésére, illetve feloldására alkalmasak, így az önkormányzat jogosult olyan korlátozó szabályok meghozatalára, melyek a létesítmény üzemeltetésével együtt járó zajhatást a helyi lakosok számára elviselhetővé teszik.³

Fontos jeleznünk, hogy a jegyzőknek a sportpályák zajos működése alapján - a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet szerint - tehető eljárási lehetőségeit és azok anomáliáit, továbbá birtokvédelmi hatáskörük gyakorlásának kérdéseit több jelentés is részletesen érintette.⁴

Az Stv. 49. § c) pontja alapján a sport társadalmilag hasznos céljainak megvalósítása érdekében az állam elősegíti az egészséges életmód és a szabadidősport gyakorlása feltételeinek megteremtését. Az 55. § (1) bekezdésének c) pontja szerint a települési önkormányzat – figyelemmel a sport hosszú távú fejlesztési koncepciójára – fenntartja és működteti a tulajdonát képező sportlétesítményeket. A Mötv. 13. § (1) bekezdése alapján a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: 4. az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások; 15. sport, ifjúsági ügyek.⁵

¹ Ld. A JB-761/2016, 4775/2014, 4371/2014, 1345/2017. számú ügyeket

² Szintén egy lakóház melletti sportpálya használatával kapcsolatos problémák merültek fel az A JB-761/2016. számú ügyben. A jelentés megállapításai között egyebek mellett szerepelt, hogy „Jogos igény, hogy az állampolgárok saját otthonukban zavartalanul éljenek, környezetszennyező, egészségkárosító tevékenységtől ne szenvedjenek. (...) A területek hasznosítása, különféle infrastrukturális fejlesztések, beruházások gyakran kerülnek szembe a lakosság érdekeivel.”

³ Ld. A JB-4371/2014.

⁴ Ld. A JB-4371/2014, A JB-1345/2017. számú ügyek

⁵ A XXI. Nemzeti Sportstratégiáról szóló 65/2007. (VI. 27.) OGY határozatszerint „ideális esetben a sportolás kiemelt szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában. Kiváló életvezetési technikák és módszerek közvetítője, a nevelés egyik legfontosabb eszköze, mely játékos formában vérteti fel megoldási készletekkel az ifjúságot, illetve lehetőséget nyújt az egyén önmegvalósítására. A sport, a természeti környezetben történő időtöltés egyik eszközeként, nélkülözhetetlen szerepet tölthet be a

Az AJB-761/2016. számú jelentés kimondja, hogy „A sportolási lehetőségek biztosítása olyan intézkedés, amely önmagában nem kifogásolható, sőt, támogatandó. A sport az egészségfejlesztés alapvető eszköze, a szabadidő eltöltésének társadalmilag is hasznos módja, amely jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában. A mozgásgazdag életmód szükségességét és hasznosságát kifejező szemlélet terjesztése, a meglévő létesítmények korszerűsítése és újak kialakítása hozzájárul a lakosság életmódjának, szabadidős tevékenységének helyes irányba tereléséhez.”

A témában készült korábbi jelentések megállapításait irányadónak tartjuk a konkrét esetben is: A panaszost a lakóháza melletti önkormányzati tulajdonban lévő sportpálya használata zavarja, ami megítélése szerint a nap jelentős részében – a nyári időszakban még késő este is – jelentős mértékű. A panaszos 2008-ban és 2014-ben is fordult írásban a jegyzőhöz a futballpálya zavaró használata miatt. A jegyző által adott válasz szerint ugyanakkor hivatalos úton bejelentést nem kaptak, egy alkalommal érkezett informális jelzés az önkormányzathoz. (Arra nézve nem áll rendelkezésünkre információ, hogy ez a bejelentés a panaszostól érkezett-e.)

A Ptk. 5:5. § (1) bekezdése alapján a birtokost birtokvédelem illeti meg, ha birtokától jogalap nélkül megfosztják vagy birtoklásában jogalap nélkül háborítják.

Az 5:23. § értelmében *a tulajdonos a dolog használata során köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amellyel másokat, különösen a szomszédokat szükségtelenül zavarná, vagy amellyel jogaik gyakorlását veszélyeztetné.* A Ptk. kommentár szerint a rendelkezés alkalmazásakor a tulajdonos és mások érdekeinek összemérésére és egyeztetésére van szükség, amelynek során a szükségképpen ellentétes érdekek kiegyenlítése mentén húzható meg a tulajdonos használati jogának korlátja. Ennek meghatározása az egyes esetek összes körülményeinek mérlegelése alapján történhet, és elsősorban a bíróság vagy más hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik. Kétségtelen, hogy bizonyos mértékű zavarást többnyire mindenkinek el kell viselnie, a tűrési küszöb azonban esetenként eltérő lehet, a zavarás jellegétől, a lakókönyezet sajátosságaitól és a technikai fejlődés adott állásától függően. A szembenálló érdekek mérlegelése nyomán kialakított érdekegyensúly az a támpont, amelyhez képest a zavarás szükségessége vagy szükségtelensége megállapítható, és amelynek segítségével meghatározható, hogy mi a zavarásnak az a mértéke, amelyet a sérelmet szenvedett még tűrni tartozik.⁶

Az OBH 3071/2003. számú ügyben az állampolgári jogok országgyűlési biztosa megállapította, hogy egy önkormányzat ugyanolyan tulajdonos, mint a gazdasági, piaci viszonyok bármelyik más szereplője. Tulajdonosként egyenjogú és egyenrangú a „szomszéd” tulajdonosokkal, tehát rá nézve is irányadó a szükségtelen zavarás és a birtokháborítás tilalma.

Az AJB-761/2016. számú ügyben készült jelentés szerint a mindenki által igénybe vehető sportpályák (labdázók) megszokottak a lakóterületeken, ugyanakkor általánosságban kijelenthető, hogy a sportolás zajhatással jár együtt: a résztvevőktől és a nézőktől származó hangoskodás

környezetkímélő tudatformálásban. Mindezekon túl a sport, a sportolás lényeges szerepet tölthet be a családi és társadalmi kötelek erősítésében kulturált szabadidő-eltöltési, szórakozási lehetőség biztosításával. Pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos időtöltés, amely gyakorlati eszköze is lehet a hátrányos helyzetű csoportok (hátrányos helyzetű településeken élő gyerekek és fiatalok, fogyatékosokkal élő emberek, nők, romák) felzárkóztatásának. Mindezek segítségével a sport jelentősen hozzájárul az életminőség javulásához. (...) A legtöbb civilizációs betegség kialakulása a helytelen táplálkozásra és a mozgásszegény életmódra is visszavezethető. Az életkor, a nem, a genetikai sajátosságok az egyén által nem befolyásolható tényezők, ugyanakkor vannak egyéb - magatartásbeli, biológiai és szociális faktorok, amelyek módosíthatók, sőt módosítandók. Az elhízás felnőtt- és gyermekkori formája mindinkább szélesebb rétegeket érint szerte a világon, ami fokozott egészségügyi kockázatot jelent. Az elhízás elleni harc leghatékonyabb és leginkább költségkímélő eszköze a mindennapos testmozgás. (...) A szabadidő eltöltésekor a sportolás nem élvez prioritást, szemben például az otthoni tv-nézéssel, amelyre a felnőtt lakosság 144 percet fordít naponta. Az emberek alacsony sportolási hajlandóságukat elsődlegesen a szabadidő hiányával magyarázzák. A felnőtt népesség csupán 16%-a végez sporttevékenységet, ha azonban szűkebb értelemben vesszük a sportolást (min. heti 2 alkalom és min. fél óra alkalmanként), akkor a felnőtt népesség mindössze 9%-a sportol. Egyes kutatási eredmények ennél alacsonyabb részvételi hányadot is mutatnak. (...) A települések, illetve a sportágak nagy része - mind a létesítmények számát, mind pedig a meglévők állapotát tekintve - jelentős gondokkal küzd. Ugyanakkor kulcsfontosságú kérdés a sportolási terek létének megoldása.”

⁶ Kommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez – Szerkesztette: Gárdos Péter/Vékás Lajos

mellett egyéb zavaró hatások is jelentkeznek: a labda pattogása, kapufának, palánknak, kerítésnek ütődése.”⁷

Visszatérő hivatkozási alap az is, hogy ezekben az ügyekben figyelembe kell venni azt is, hogy az ilyen helyszínek a fiatalok gyülekező helyeül is szolgálhatnak, mint ahogy azt is, hogy a zaj nem mindenkit zavar egyformán, az emberek zajérzékenysége jelentős eltérést mutat. Az érzékenységet befolyásolhatja az ember kora, egészségi állapota, pillanatnyi idegállapota, és nem utolsósorban a zaj forrásához való viszonya.

Jelen esetben a helyi konfliktust az okozza, hogy a pályát - jellemzően nyáron - sokáig használják, a sportpálya zárhatósága nem megoldott, nyitva tartása pedig nem szabályozott. A labdafogó acélhálójának erősebben csapódó labda - a jegyző által is elismerten - hangosabbnak tűnik az átlagos utcai zajoknál, mindez különösen az esti órákban lehet zavaró a környéken élők számára, mely zajok tűrésére senki sem köteles.⁸

Az adott ügy kapcsán általánosságban fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy értelmezésünk szerint a zavartalan környezethez való jog tágabb az egészség szűk, fizikális fogalmánál. Az ember mentális egészsége központi kérdés, amelynek fenntartásához szorosan hozzákapcsolódik egyebek között a nyugalmi ciklusok időközönkénti beiktatása. Ha e nyugalmi ciklusok, regenerálódási, rekreációs időszakok a *zaj ártalmak következtében* rövidülnek - vagy kiesnek -, a mentális egészség veszélyeztetése mellett a fizikális egészség is károsodhat.⁹

Az önkormányzat a sportpálya működtetésével a lakosság testi és lelki egészségéhez való jogát hatékonyan és széles társadalmi körben hozzáférhető módon szolgáló létesítményt tart fenn. Ugyanakkor a zárhatóság hiánya miatt nem biztosított a környéken élők pihenéshez való joga, a használat ideje ugyanis tetszőleges, annak legfeljebb az időjárás és a napszakok változása szabhat határt. A vizsgálattal érintett alapvető jogok sérelmét idézi elő, hogy nem történt intézkedés a lakóházak közvetlen közelében lévő sportpálya használatának időbeli korlátozására.

Egyetértünk azzal, hogy a sportpálya a lakótelep fiataljainak sportolási helyszíne, egyfajta közösségi színtér, annak megszüntetése álláspontunk szerint is csak végső megoldás lehetne, ehelyett az érdekek megfelelő súlyozása nyomán törekedni kell a legkisebb zavarás elérésére. Fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet azonban arra is, hogy a sportolás nem járhat a közelben lakók szükségtelen zavarásával, életszerű, hogy az ott lakók pihenését zavarják a pályahasználattal összefüggő különféle hanghatások.

A magánszemélyek magatartásának befolyásolására az önkormányzatnak nincs eszköze, a közérdek és a méltányolható magánérdek ütközéséből adódó konfliktus feloldására tulajdonosi intézkedések szükségesek. A létesítmény tetszőleges használhatósága helyett azt javasoljuk, hogy a pálya meghatározott nyitva tartás szerint működjön, továbbá biztosított legyen annak zárhatósága. Üdvözlendőnek tartjuk, ha az önkormányzat megvizsgálja a zajhatások csökkentésére tehető további - akár fizikai, védelmi - intézkedéseket.

⁷ A Legfelsőbb Bíróságnak a diszkó és sportpálya működtetésével kapcsolatos zajhatás birtokháborításként való értékelése tárgyában hozott döntése szerint „köztudomású tényként fogadható el az, hogy a labdarúgópálya üzemeltetésével jelentős hangzajhatás és egyéb zavaró áthatás jár együtt, ami az adott esetben szükségtelen zavarásnak minősülhet. A szükségtelen zavarás fennállása esetén az érdekek egyeztetésével lehet és kell keresni azt a megoldást, amely mellett ez a hangzaj- és más hatás már olyan mértékű, amelyet a szomszéd tűrni tartozik (1959. évi IV. törvény 100. §). A jelenlegi helyzet adott, vagyis a családi házas ingatlan szomszédságában az alperes labdarúgópályát üzemeltet. Mindkét foku bíróságnak ehhez a meglévő állapothoz képest kellett volna keresnie azt a legcélszerűbb megoldást, amelytől a hangzajhatás a jelenlegi állapothoz képest csökkenthető. Amennyiben van ilyen gazdaságosan kivitelezhető megoldás, annak megvalósítására alappal tarthat igényt a felperes. Ennek a felderítése végett nélkülözhetetlen műszaki szakértő kirendelése, aki a helyszín és a helyszíni adottságok vizsgálata alapján adhat véleményt arra: van-e lehetőség és milyen módon a sportpálya üzemeltetésével együtt járó jelentős mértékű zavaró hatások csökkentésére.” BH2000. 53

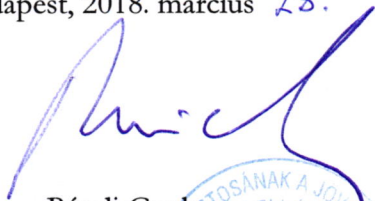
⁸ „Sokkal összetettebb problémára világítanak rá a sportpályákkal kapcsolatos jogesetek. Az önkormányzati tulajdonú sportpályán a bíróság a kosárlabda palánk leszerelésére kötelezte az alperest, mert annak használata során keletkező zaj az elviselhető mértéket meghaladóan zavarta a szomszédos ingatlan tulajdonosait. Kifejtette, hogy az önkormányzatnak alapvető kötelessége a sportolási lehetőség biztosítása, ez azonban nem járhat a felperesek és a környéken lakók nyugalalmának, pihenéshez való alkotmányos jogának sérelmével. Figyelembe vette azt is, hogy az alperes a város más pályáin is tudja biztosítani a sportolási lehetőséget, és azt is, hogy az időbeli korlátozás - mivel azt a használók nem tartották be - nem vezetett eredményre. A sportpályát használók ugyanis az azt körülvevő drótháló megbontva a használati időn kívül, késő este is a sportpályán tartózkodtak.” Bisztriczki László: A szomszédjogi törvény és a szükségtelen zavarások gyakorlata - Kodifikáció és Közigazgatás 2014/1.

⁹ Az Emberi Jogi Bíróság gyakorlatából megemlítendő a Moreno Gomez ügy (Moreno Gomez kontra Spanyolország, 4143/02 - 2005. február 16.), amelyben a Bíróság kimondta, hogy „Az egyének joga van otthonának tiszteltben tartására, nem csupán a tényleges fizikai terület vonatkozásában, hanem e terület csendes élvezetében.”

Intézkedés

Felkérjük az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján Gyula polgármesterét, hogy a képviselő-testület gondoskodjon a sportpálya használatával együtt járó zavarás csökkentéséről a nyitva tartási idejének meghatározásával, valamint zárhatóvá tételével, továbbá vizsgálja meg a további intézkedések költségvonzatát, azok tervezhetőségére tekintettel.

Budapest, 2018. március 28.

Bándi Gyula

Székely László

